

ELGLUND, BENGT

**Explication öfver bränvinspannor med
rectificateurer eller de Elglundska. Utgifven
af B. Elglund ... Stockholm, tryckt hos A.
Gadelius, 1817.**

Stockholm
1817

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

ELGLUND, B

Ex. A

Teknol
Maskin
(Bn)

1700°-1829

1817

Ex

Ex. A

Sv. Saml.
Teknol.
Maskin.
(Bv.)
1700-1829

Explication

öfver

Bränvinspannor med Rectificateurer

eller de

ELGLUNDSKA.

Utgifven af

B. ELGLUND,

Kopparslagare i Stockholm.

STOCKHOLM,

tryckt hos A. GADELIUS, 1817.

Explication

1791

Hauptstadt mit Residenz

der

REGIERUNG

U. a. d.

REGIERUNG

Königliche

STADT

von A. G. 1817

Brånvinsbränningen har på senare tider blifvit en af de betydligare näringsgrenar för Landtbrukare, hvilka äfven till en stor del begagna Brånvinspannor med Rectificateurer eller de så kallade Elglundska pannorne, som hafva den egenskapen, att klaringen sker under samma operation som drankningen.

Efter så många tidevarf som Brånvinstillverkningen redan varit en af de första föremål för allmänna hushållningen, tycks vara underligt att ej längesedan någon fallit på den tankan att utröna ett lämpligt sätt att erhålla Brånvinet färdigklaradt under första operation.

Förhållandet af drankningen bevisar så mycket mera möjligheten dertill, som vi veta att en vanlig sädesmaskning, eller hvad gäsande ämne som hälst, vid kokningen i en så kallad Brånvinspanna, de spiritueusa ångorna genom evaporation eller afdunstande, skiljer sig från dranken eller de svagare liqvider; detta förhållande har gifvit mig anledning, att fästa en nogare uppmärksamhet

derå, och att söka den bekvämligaste utväg till vinnande af ett färdigklaradt Bränvin under samma operation som drankningen sker, utan att dertill behöfva ej allenast särskild klarpanna, utan följer äfven den omständighet, att

- 1:o man behöfver ett rymligare Bränneri;
- 2:o att man befinner sig i behof om flere kärl till conserverande af den så kallade förbrännan;
- 3:o vid förbrännans myckna handterande gifves tillfälligheter till spillning och de finaste Bränvinsångornas afdunstning, hvaraf följer en förlust i Bränvinets quantitet;
- 4:o hälften mera ved eller andra brännmaterialier åtgå, hvilket gör en betydande skada på skogarna i hela Riket årligen;
- 5:o då med en hittills vanlig bränvinspanna måste först verkställas drankning och sedan klarning, om det sistnämnde än sker med samma panna, åtgår likväl onckeligt mera tid och följaktligen mera dagsverken och arbetslön vid hvarje bränntunna.

Då samma ändamål kan vinnas med mindre kostnad, mera sparsamhet i alla afseenden, har jag trott mig ej bättre kunna använda frukten af mina bemödanden, än att härigenom lemna en liten upplysning om de förbättringar af Redskapen till Sädesbränvins tillverkning, som blifvit tillvägabragt.

Under mitt vistande i södra delen af Frankrike, vann jag en fullkomlig upplysning om möjligheten att dranka och klara på en gång, vid förfärdigandet af de tvenne namnkunnige Herrars Eduard Adams och Berards dertill uppfundne mekaniska verktyg, hvilkas egenskap till vinnande af en stark spiritus under en enda operation med vin har varit tills närvarande den mest fördelaktiga; men såsom de, i anseende till dess mycket sammansatta konstruktion, ej allenast skola falla sig utomordentligt kostsamma att använda vid en mera inskränkt Bränvins tillverkning, utan åro äfven till sädesbränning alldeles oduglige, hvilket jag sjelf erfarit igenom flere dermed gjorda försök i Berlin åren 1809 och 1810; mig återstod således ej

mindre, till vinnande af mitt ändamål, än att perfectionera och simplificera mekanismen och göra den brukbar och i alla afseenden fördelaktig vid sädesbränning, hvilket jag företog i St. Petersburg år 1811.

Med vederbörligt tillstånd verkställde jag flera prof med mindre Pannor af åtskillig storlek. Hans Kejsarl. Maj:t tacktes i nåder tillsatta en Committée, åt hvilken det blef uppdraget att examinera mina arbeten, då jag efter flere vällyckade försök med de mindre pannorne erhöll tillstånd, att på min egen bekostnad anlägga ett större Bränneri, och göra försök med en panna om 1500 kannors rymd, hvilket verkställdes i flera väl öfvade Brännmästares och en talrik allmänhets närvaro, som äfven derstädes ägde tillgång till en fullkomlig instruction om sättet att begagna detta slags pannor.

Efter någon tids fortfarande med profbränningar, hvilka alltid lemna-
de mig ett vida lyckligare resultat,
än mina förbindelser verkligen lofvade, tacktes Hans Kejsarl. Maj:t i
nåder bevilja mig en summa af 60,000

Rubler, såsom premie eller veder-
gällning för införandet och perfectio-
nerandet af dessa fördelaktiga arbeten.

Efter att hafva i åtskillige Brän-
nerier i Ryssland inrättat detta slags
pannor, hvilka derstädes vunnit ett
allmänt bifall, ansåg jag mig ej kun-
na vara bättre tillfredsstäld, än då
jag sökt vara mitt kära fädernesland
gagnelig med samma nyttiga inrätt-
ningar. I denna afsigt afreste jag
från Ryssland, och anlände till Stock-
holm vid 1813 års slut.

Så fort mitt härvarande etablisse-
ment satte mig i tillfälle att arbeta,
anhöll jag i ödmjukhet om Kongl.
CommerceCollegii tillstånd, att på
egen bekostnad få verkställa dylika
prof som i St. Petersburg, och om
fördelarne dervid skulle öfverensstäm-
ma efter min uppgift, att jag då er-
hölle ett Privilegium Exclusivum på
någon viss tid för min introduction,
hvilket Privilegium jag önskade visst
mindre för den fördel och förtjenst
som kunde följa vid att vara ensam
tillverkare deraf, än för att vara med
säkerhet öfvertygad, att mina arbe-
ten icke medelst ett dåligt efterapan-

de af härutinnan okunnige män, med oriktig proportion och constructions-sätt skulle, derigenom innan kort falla uti en allmän misskredit. Jag inlemnade äfven på Kongl. Commerce-Collegii begäran en fullständig ritning på mina arbeten, men ehuru väl Sverige framför de fleste af andra Länder, tyckes onekeligt vara i behof af en sparsam hushållning så väl med brännmaterialier som dagsverken med mera, blef jag icke destomindre, i stället för en gynnande resolution, i mistning af mina ritningar.

Oaktadt så liten uppmärksamhet fästades på min välmenta begäran, är jag likvist vida skild från att tro ord-saken vara, att uppfinningen ej skedd af någon Academisk Ledamot; men mina arbeten äro derföre ej mindre förmonliga för dem hvilka deraf sig begagna, än för Kongl. Maj:t och Kronan, hvilken erhåller 25 procents högre afgift, än för de eljest vanlige Bränvinspannorne, enligt här bifogade Kungörelse af den 28 October 1816 *); men skulle till äfven-

*) Allmän Kungörelse. Sedan underdånig berättelse till Kongl. Maj:t inkommit,

tyrs någon af dem, som hittills be-
 gagnat denna nya sort pannor, ej
 om en på flera ställen anskaffad Bränvins-
 bränningsredskap af ny uppfinning, under
 namn af den Elglundska, hvilken, enär
 den på samma gång drankar och klarar,
 skall äga det företräde framför den all-
 mänast nyttjade, att dymedelst bespares,
 icke allenast särskild klaringspanna, men
 äfven den tid och ved, som för klarin-
 gen, vid begagnandet af vanlig Bränvins-
 bränningsredskap eljest erfordras; så har
 Kongl. Maj:t, uti Nådigt bref af den 28
 nästl. Augusti, gifvit Dess och Rikets
 KammarCollegium tillkänna, det Kongl.
 Maj:t i Näder funnit godt tillåta en hvar,
 som till Bränvinsbränning är berättigad,
 och till nyttjande af nu i fråga varande
 nya Redskap vilja sig behörigen angifva,
 eller redan angifvit, att den samma be-
 gagna, under vilkor, dels, att sjelfva
 Pannans rymd med eller utan halsen,
 allt efter hattens beskaffenhet, enligt 1 §.
 i momentet uti Kongl. Maj:ts Nådiga
 Kungörelse af den 6:te September förledit
 är, angående husbehofs bränvinsbränning,
 sammanlagd med rymden af den Klarings-
 panna, som vid Bränvinstillverkning med
 vanlig Redskap dertill skulle erfordras, men
 genom den nya Redskapen bespares, ej må
 öfverstiga det kanntal, i §. 3 momentet
 i förhållande till Hemmansvärdet på Lan-

funnit den deraf väntade fördel, beror sådant af ingenting annat än brist af en fullkomlig upplysning om rätta sättet att begagna dem.

Till undanrödjande af dessa brister, har jag trott mig ej bättre kunna uppfylla min pligt emot dem, hvilka hittills lemnat eller framdeles kunna lemna mig sitt förtroende till sådane Bränvinspannors förfärdigande,

det, samt 28 §. 1 momentet i mon af Folknummern i Städerna, bestämmer, dels dock, att den Innehafvare af gamla pannor, till undvikande af kostnaden vid deras omarbetning, i 1 §. 4 mom. lemnade rättighet att ingå i ett maximum af Panne-rymden för hvarje Klass, ej må sträcka sig till dem, som vilja begagna den nya redskapen; hvarjemte Kongl. Maj:t, hvad Bevillningsafgiften derföre angår, i Nåder förklaradt, att den bör beräknas till Tjugufem Procent utöfver det belopp, ofvan Högstberörde Nådiga Kungörelse för vanlige pannor utstakar; hvilket till följe af Kongl. KammarCollegii härom ankomne skrifvelse af den 23 sistl. September, till underdånig efterrättelse kungöres. Stockholms Läns LandsContoir den 28 October 1816. Dan. Edelcreutz.

Sam. Storm."

än att igenom en tydlig förklaring, jemte bifogad ritning, tillkännagifva rätta sättet till dess begagnande.

Skilnaden mellan fördelarne af de hittills vanlige Bränvinspannor och de Elglundska är för mycket betydlig än att de senare ej skulle, om icke genast, åtminstone framdeles, äfven i Sverige vinna ett allmänt bifall, emedan fördelen vid de Elglundska Bränvinspannorna är:

- 1:o att man erhåller ett färdigklaradt, rent och välsmakligt Bränvin vid första operation;
- 2:o att pannan är fortare afrunnen, hvarigenom vinnes således äfven i tiden;
- 3:o vinnes en betydlig vedbesparing, ej allenast igenom pannans skyndsamma afverkande, utan äfven igenom undvikandet af en särskild klaring;
- 4:o som här genast erhålles ett färdigklaradt Bränvin, så undviker man att afkyla en större quantitet så kallad förbränna och åtgår således mycket mindre vatten till afkylning; och
- 5:o behöfves inga särskilda kärl till förbrännans conserverande.

Explication.

Fig. 1. Profil, som utvisar huru hela appareilen bör vara uppsatt vid nyttjandet; men skullë rummet i ett redan bygdt Bränneri ej tillåta eller vara passande att uppsätta det efter ritningen, så kan det äfven sättas i triangel, på det sätt, att kylfatet o då kommer att ställas endera på den högra eller på den venstra sidan om rectificateurn. Kylfatet kan äfven placeras utanför Bränneriet, i hvilket fall communicationsröret m och utlopps-röret r blifva så mycket längre.

Fig. 2. Plan.

Fig. 3. Rectificateurn, sedd från gafveln A, hvilande horizontelt på en träbänk.

Fig. 4. Imkylarn, hvilken bör placeras perpendiculairt i kylfatet o.

A A Pannmuren, hvaruti ugnen kan konstrueras på vanligt vis eller ock efter Rumfords system *).

B B Bränvinspannan, hvilken såsom masqverad af pannmuren icke är synlig mer än

*) Vid början kan ske en någorlunda stark eldning under pannan; men vid den tid hon kokar upp, bör värmen anseeligt minskas medelst ett spjäll i skorstenen, som då bör tillskjutas, för att ej förorsaka att pannan sprutar, men i den händelse pannan någon gång genom för stark eldning derunder sprutar, och mäskeningen derutaf uppstiger i pannhatten, rectificateurn och imkylarn, så bör, innan med bränningen vidare fortfares, pannhatten, rectificateuren och imkylaren rengöras, på det sätt, att, sedan dranken blifvit uttappad ur pannan, hatten och rectificateurn, pannan då uppfylles med vatten i stället för mäskening, och uppkokas pannan då med någorlunda stark eld, så att vattnet utan afkyllning på någondera af kylfa-

till dess öfra del, ehuru den pointerade linien utvisar dess form, uppfylles med vanlig sådesmäsning eller hvad gäsande ämne som helst, dock lämnas ett fullkomligt kokrum.

C Öppning på pannbröset, hvarigenom mäsningen intappas, omrörningen verkställes och pannan rengöres. Denna särskilda öppning är endast för att ej behöfva aflyfta pannhatten för hvarje gång.

D Metalltapp, hvarigenom dranken bör aftappas, sedan pannan är afverkad.

E Pannhatten, hvilken bör ej allenast med en hård mjöldeg väl degas vid communication med pannhatten utan äfven med en buldans- eller grof linnerimsa och ett snöre väl ombindas, emedan pannhatten ej aflyftes oftare än den behöfver rengöras invändigt.

F Rör eller öppning på sidan af pannhatten, hvarigenom den i hattens öfra del kvarstannande klarranken bör aftappas för hvarje gång pannan är afverkad. På större pannor blir nämnde rör försedt med en metalltapp; men för att undvika en betydligare kostnad vid de nu tillätne pannor, kan samma rör under sjelfva operationen vara ten, kommer rinnande i en tjock stråle från utloppsroret, så länge till dess man spörjer att det uttrinnande vattnet är klart och ej grumligt, då afsläcket elden och vattnet uttappas ur pannan, hatten och rectificatoreun, hvarefter Distillation kan åter fortfara.

täppt med en dertill passande kork eller träplugg.

Г Rör, som communiceras mellan pannhatten och rectificateuren **н**.

н Rectificateuren, hvaruti klaringen sker, hvilken vid nyttjandet bör hvila horisontelt på en träbänk, i likhet med hvad ziffern **X** utvisar.

IIIIII Sex stycken Metalltappar, hvarigenom klardranken bör uttappas från Rectificateuren för hvarje gång pannan är afverkad. Denna klardrank, sedan den blifvit kall, är mycket fördelaktig att afkyla mäsugning med i stället för kallt vatten. Detta är ett sätt, som redan längre tid varit med fördel begagnadt på åtskilliga ställen i Ryssland, och är i allmänt bruk i Casans och Astrakans Gouvernementer.

к Kylfat, som omgifver öfra hälften af Rectificateuren, hvilken tillika med kylfatet **л**, som omgifver öfra delen af pannhatten, uppfylles med kallt vatten så snart mäsugningen är ifylld i pannan. Dessa kylvatten blifva varma i den proportion pannan börjar koka; men behöfves derföre ej vidare afkylas förr än pannan blir uppkokt och bränvinet börjar rinna vid utloppsöröret **р**, då bör endast i kylfatet **к** tilltappas en liten jemnt rinnande vattenstråle, som fortfar under hela operationen. Denna afkylning bör dessutom proportioneras efter bränvinets för-

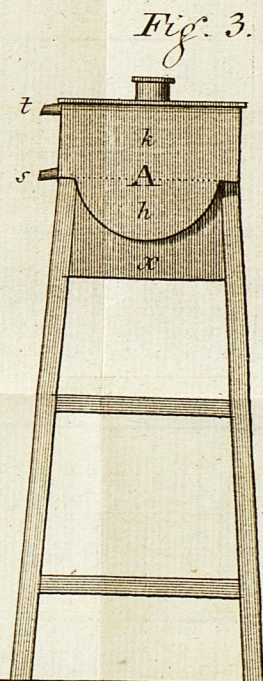
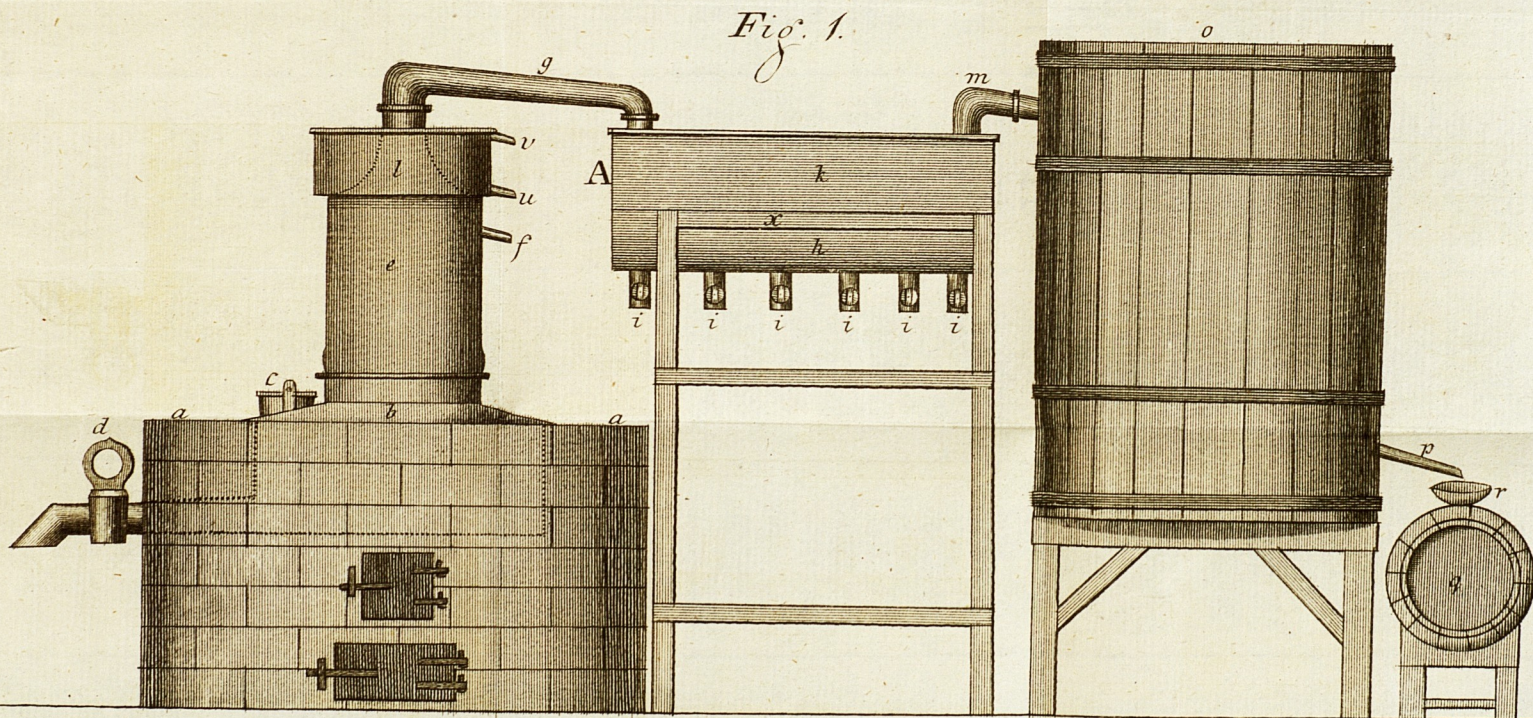
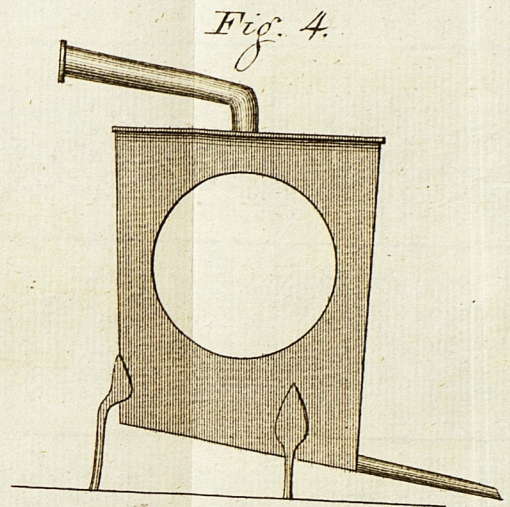
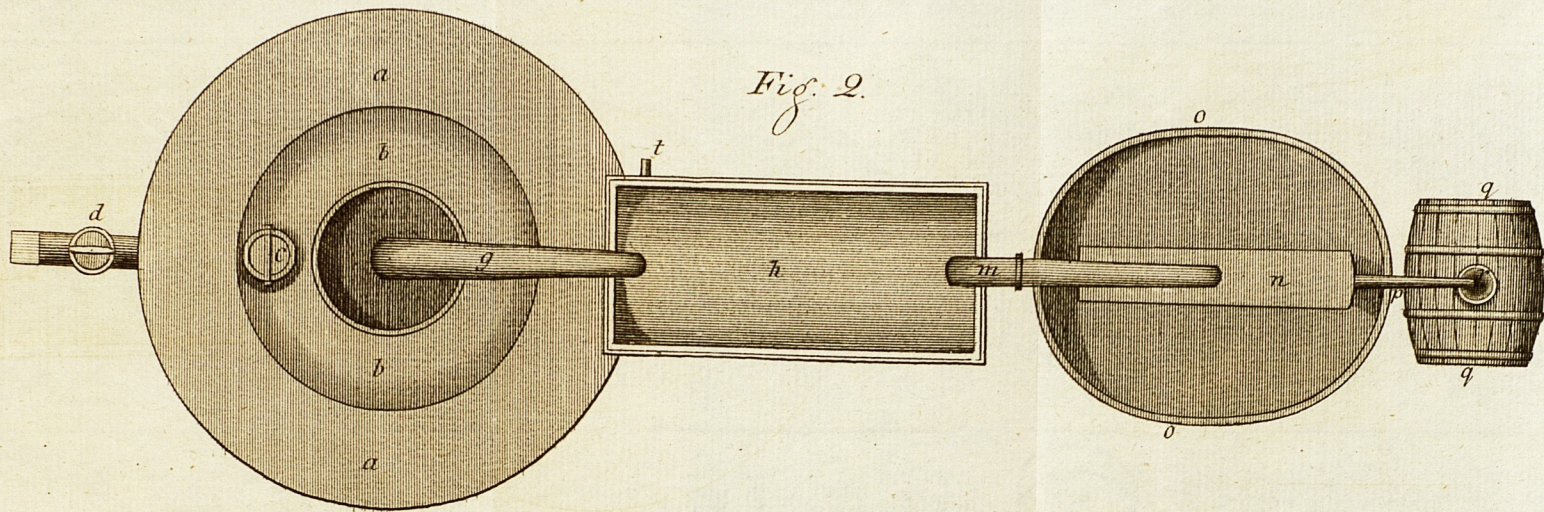
hållande i styrka och renhet; ty ju fortare pannan drifves, dess svagare blir bränvinet, och fordras således kallare afkylning för att bibehålla det vid en jemn styrka och renhet.

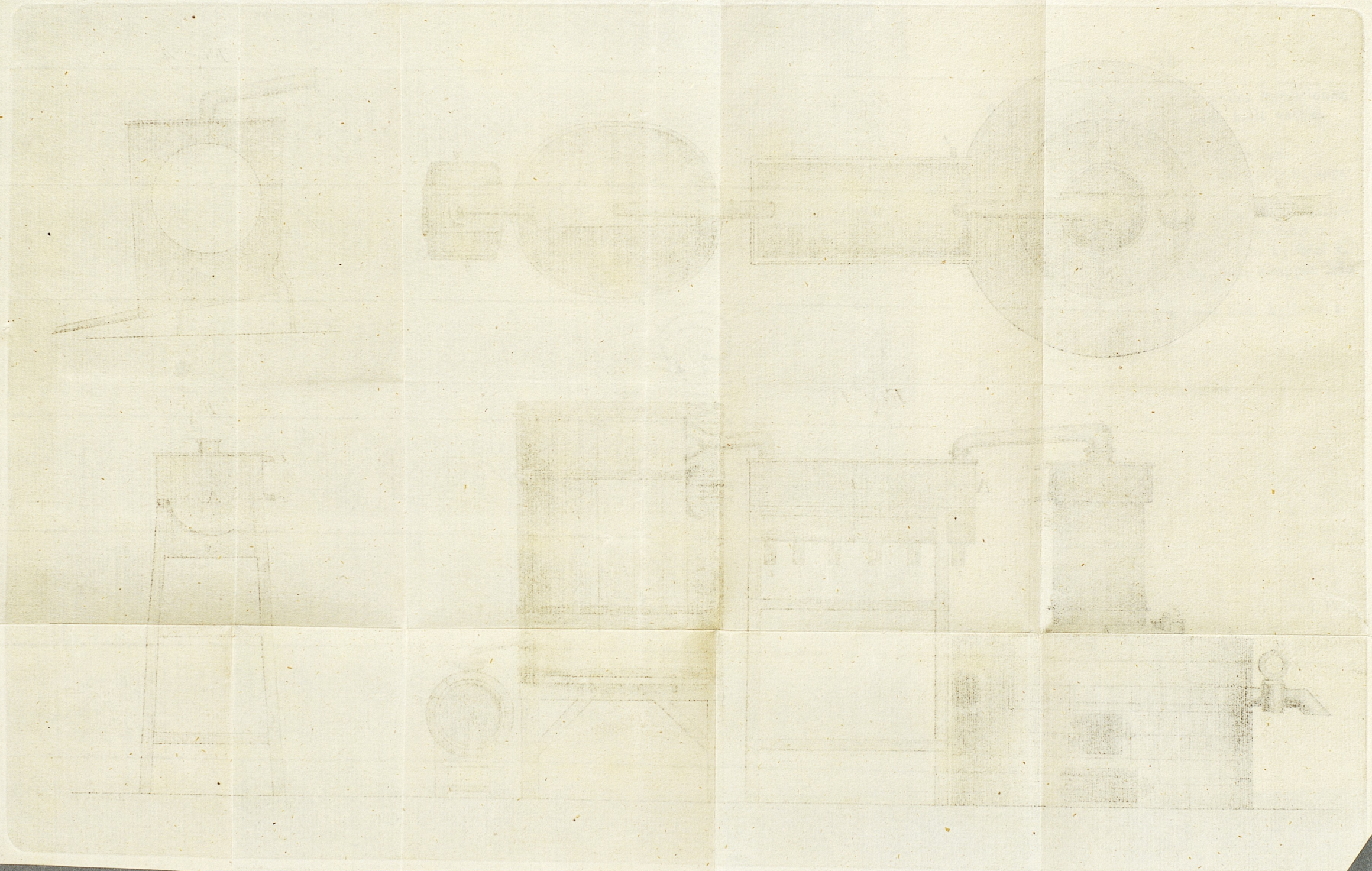
L Kylfatet, som omgifver pannhattens öf-
ra del, uppfylles med kallt vatten vid sam-
ma tid som kylfatet **K**; men behöfver ej vi-
dare afkylning förr än pannan är afverkad
och å nyo börjas.

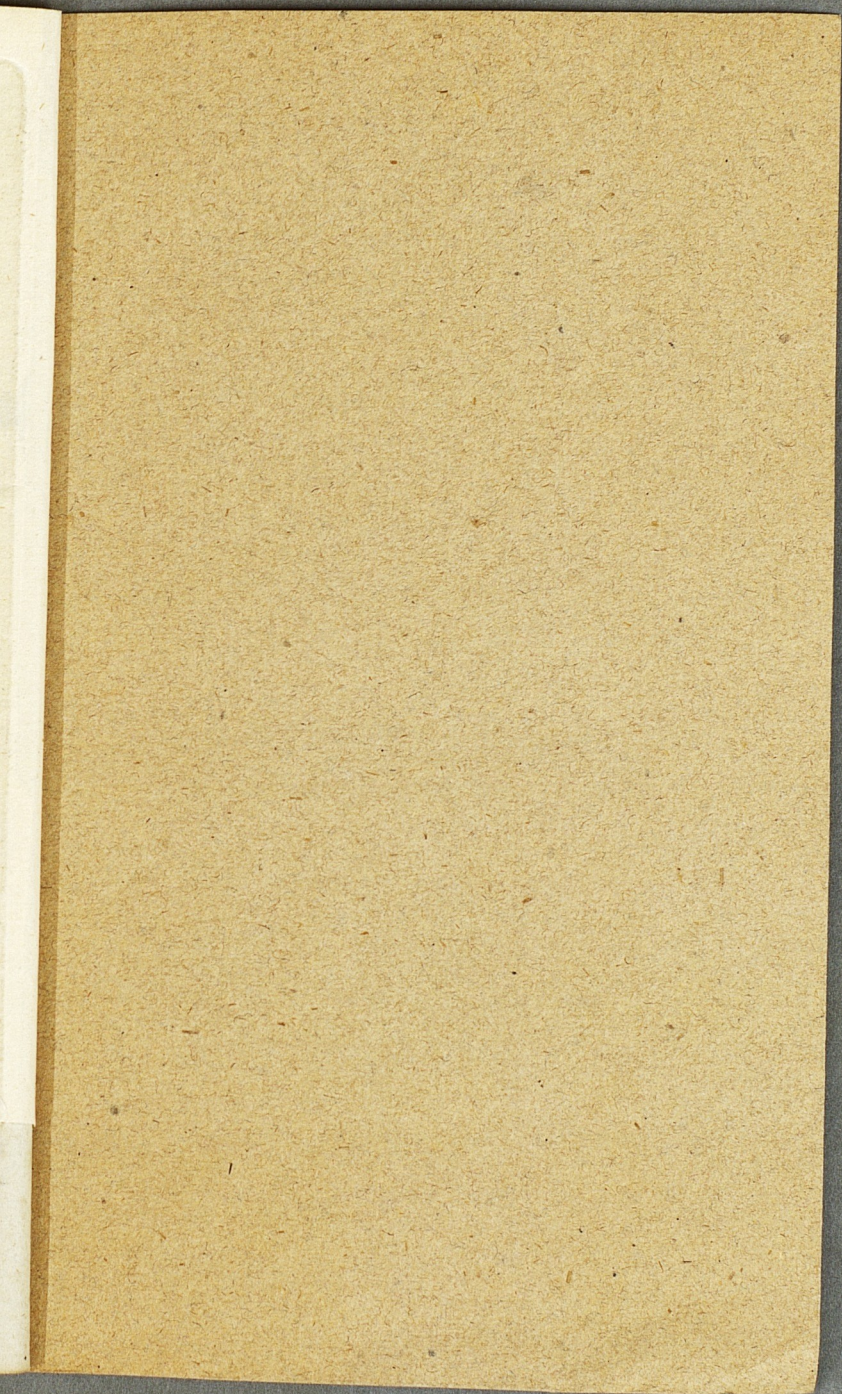
M Rör, som communicerar mellan Rectifica-
teuren och slangen eller immkylaren.

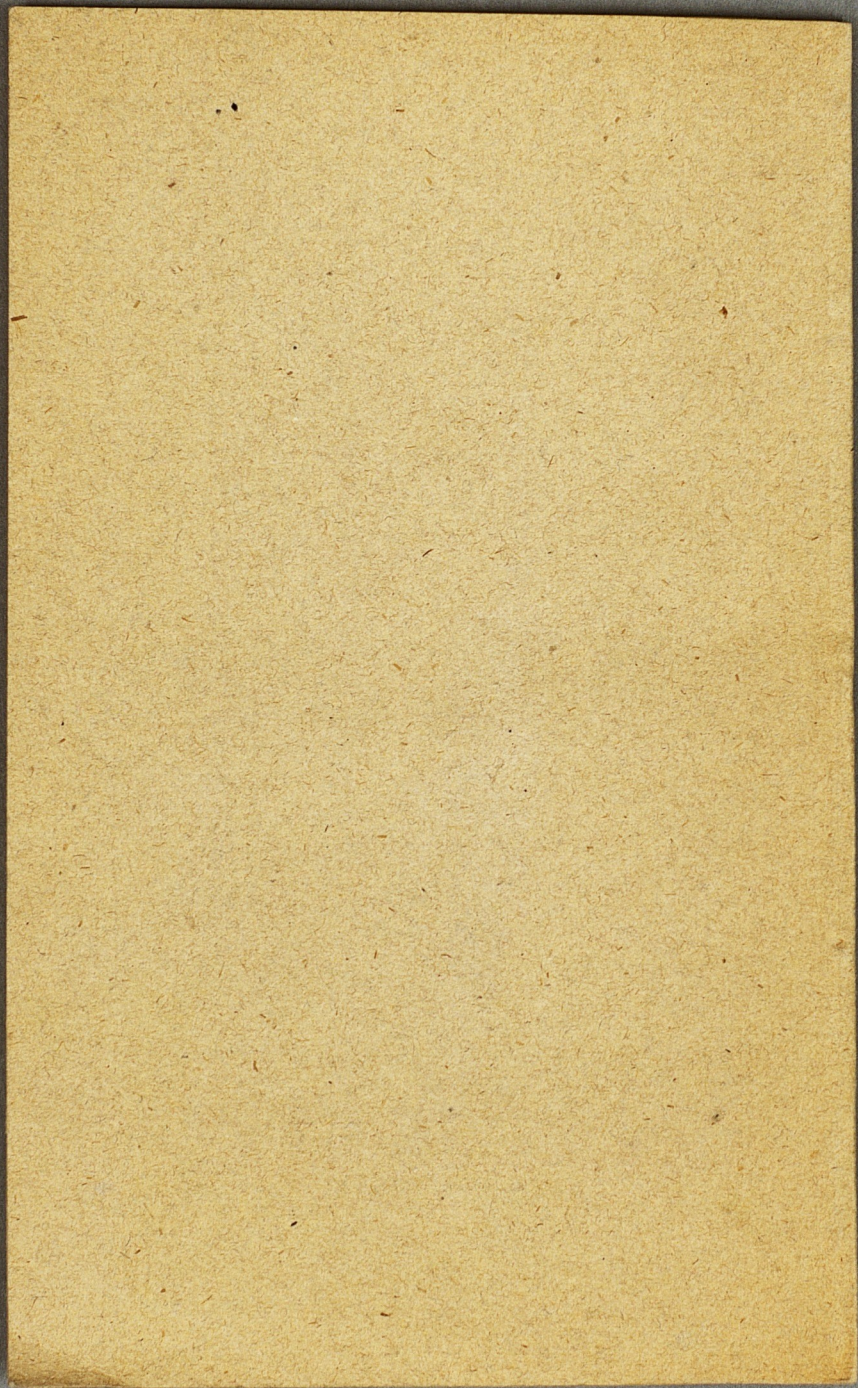
N Immkylare, i hvars ställe äfven en slang
kan begagnas. Men jag har till detta änd-
amål upfunnit ett nytt slag af immkylare
i likhet med hvad Fig. 4 utvisar, hvilken
jag funnit vara den fördelaktigaste af alla
hittills kända immkylningsredskap, i anse-
ende till dess simpla och pålitliga konstruk-
tion. Den lemnar spiritus-ångorna ett fria-
re lopp till condensation, hvarigenom vin-
nes, att pannan kan drifvas fortare. Den-
na immkylare är invändigt förtennt, mera
beqväm att rengöra, och åtgår dertill min-
dre materialier än till en vanlig slang el-
ler cylindrisk immkylare, samt i följe här-
af faller den sig mindre kostsam, och kan
med en lika stor fördel begagnas, så väl
vid de nu tillätne Bränvinspannor, som till
pannor om 1000 kannor, och derutöfver,

- o Ett vanligt kylfat, som under operationen bör ständigt vara fylldt med kallt vatten.
- p Bränvinets utloppsrör.
- q Käril eller reservoir för Bränvinet.
- r En vanlig tratt för Bränvinet under utloppsröret.
- s Rör på sidan af rectificateuren, hvarigenom vattnet kan aftappas från kylfatet x.
- t Varmas vattnets afloppsrör från kylfatet x.
- u Rör, hvarigenom vattnet kan aftappas från kylfatet x.
- y Varmas vattnets afloppsrör från kylfatet x.

www.books2ebooks.eu